

HOMILIE ZESDE ZONDAG DOOR HET JAAR B 2012

"Pas op ik heb de griep". Hoestend en proestend worden we door de zieke gewaarschuwd om niet te dichtbij te komen, want op een griepbesmetting staat niemand te wachten. Twee jaar geleden werden we allen gewaarschuwd voor de Mexicaanse griep. We werden opgeroepen om extra hygiënisch te zijn. De voorzitter van ons parochiecluster in de Roerstreek gaf zelfs opdracht om de wijwaterbakken te legen. We waren op het ergste voorbereid. Het bleek gelukkig een storm in een glas water te zijn.

Maar toch wie werkzaam is in de gezondheidszorg, weet van besmetting met MRSA-bacteriën en ander moeilijk te bestrijden resistente bacteriën. Het is oppassen. Handen wassen, steriliseren en hygiëne in acht nemen. Bij de 3 grote R's: Rust, reinheid, regelmaat neemt de reinheid een belangrijke plaats in. Daardoor juist zijn een aantal ziektes niet meer bekend, maar in de middeleeuwen heeft de pest de bevolking van sommige steden gedecimeerd. Nu is er de ziekte AIDS, die voor hele landen van Afrika een soortgelijke uitwerking heeft.

Natuurlijk heeft ook de tijd van Jezus zijn besmettelijke ziektes gekend. Uit het evangelie is ons vooral de melaatsheid overgeleverd met alle leed, dat aan die ziekte verbonden is. Deze ziekte heerst nog onder de naam 'lepra' in grote delen van de wereld. Nu zijn er gelukkig geneesmiddelen. Maar tot voor kort moesten, om de ziekte enigszins in bedwang te krijgen en verdere besmetting te voorkomen, deze mensen afgezonderd worden van de gemeenschap en opgeborgen melaatsenkolonies. Zo werkte de bekende Belgische pater Damiaan de Veustre op het melaatseneiland Molokai bij Hawaï.

Vandaag ontmoet Jezus een melaatse. Vanwege het besmettingsgevaar moesten melaatsen zich afzonderen. Ze mochten niet aan het gewone leven deelnemen. Maar wat voor melaatsen het pijnlijkste was, waren de verwijtende blikken. Melaatsen hadden wat uit te leggen. Waar heb je die ziekte opgelopen? Ook onze tijd is in deze niet bepaald fijnzinnig. Heeft iemand de ziekte AIDS, dan komen de tongen los. De kwaadsprekerij tiert welig. De AIDS-patiënt heeft wat uit te leggen. Daarom voelt hij zich veroordeeld, uitgestoten en weggezet. Want wat is erger dan te voelen, dat je niet meer bemind bent om wat je overkomen is. De joden stelden de vraag naar de oorzaak van een ziekte vrij snel met daarbij tekens het verwijt: Wat zou hij op zijn kerfstok hebben? Zo'n vraag mag ons verbazen, maar ook weer niet, want ook wijzelf stellen bij tegenslag vaak de vraag: Waaraan heb ik dat verdiend? Schuldgevoelens komen boven en niet verwerkte gebeurtenissen gaan in het geheugen rondzingen.

De melaatse staat voor een wanhopige mens. Hij moet de aftakeling aan zijn lichaam meemaken. Met het gevolg, dat hij, nog levend, al bij de doden wordt bijgezet. De eenzaamheid die daarvan het gevolg is, is minstens zo erg als de ziekte zelf. Jezus ontmoet zo'n wanhopige, melaatse mens. Op zijn knieën vallend smeekt hij: "Als Gij wilt kunt Gij mij reinigen." En we lezen: "Door medelijden bewogen, stak Jezus de hand uit, raakte de melaatse aan en sprak: "Ik wil wordt rein."

Hier gebeurt iets ongewoons. Iets ongehoords. Jezus raakt de onaanraakbare aan. De heilige Franciscus in de 13^e eeuw is door dit gebeuren van Jezus zo gegrepen, dat hij, als hij op zijn tocht een melaatse tegenkomt, de melaatse omhelst en hem een kus geeft. Hij wil deze mens laten merken, dat hij bemind wordt. De omgeving moet van schrik de hand voor de mond geslagen hebben: zo'n waaghals. In navolging van Jezus maakt Franciscus duidelijk, dat hij partij gekozen had voor de minsten onder de mensen, voor de melaatsen.

Jezus schenkt genezing. Hij geneest de melaatse, maar hij wil eveneens de omgeving genezing schenken van de vooroordelen en de veroordelingen, waarmee zij de melaatsen bejegenen.

Ook ons wil Jezus genezen, want wij hebben ook onze vooroordelen en wij vinden ook, dat lotgenoten van de melaatsen iets uit te leggen hebben.

Maar onze God is een God van barmhartigheid. Zo er al sprake van schuld mocht zijn, dan is er altijd de vergeving Gods mogelijk. Als wij proberen te doen, wat Jezus gedaan heeft, dan heeft iedereen huiswerk.

Niemand is bovendien brandschoon en in zekere zin ook besmet met liefdeloosheid. Maar ook ons wil Jezus aanraken en genezen, opdat wij weer gemeenschap stichten onder elkaar en met de levende Heer. Daarom zegt de Heer tot ieder van ons: Ik wil, wordt rein, opdat wij weer mens worden in de ware betekenis van het woord, geen onmensen, maar mensen zoals God het van ons verwacht. Amen.

homilie

Op 15 april 1889 stierf pater Damiaan De Veuster op het eiland Molokai aan melaatsheid. Er ging een schok door de wereld. Want pater Damiaan had gedurende zestien jaar onafgebroken gewerkt in de melaatsenkolonie Molokai, een van de Hawai-eilanden. Dat eiland was a.h.w. de vuilnisbak, waarheen mensen werden afgedankt die door de ziekte lepra waren aangetast. Om besmetting te voorkomen mochten zij niet langer in hun eigen gemeenschap blijven, maar werden zij overgezet en vervolgens aan hun lot overgelaten. Onder deze mensen ging Damiaan als priester werken, wetende, dat hij dagelijks aan het gevaar bloot stond om ook besmet te geraken. In de ogen van velen een krankzinnig besluit om daar heen te gaan. Aangekomen op het melaatseneiland trof Damiaan er de verschrikkelijkste nood aan. Er heerste het recht van de sterkste en voor zieken en stervenden was dus geen aandacht. Damiaan zorgde voor ieder en bracht aller-eerst enige orde in de gemeenschap. Hij stond de zieken bij als priester en als dokter, zorgde voor een mooie begrafenis voor de overledenen en was de toeverlaat van velen. Op zekere dag echter, merkte hij, dat zijn

voet gevoel- loos geworden was. Toen wist hij: 'ook ik ben melaats.' Damiaan was in persoon Gods liefde voor deze melaatse mensen.

Wij zijn misschien te ver verwijderd van de melaatsenkampen om diep getroffen te worden door het probleem van de melaatsheid. Wij zien wel eens foto's van melaatsen, maar dat is ver van mijn bed. In werkelijkheid is de melaatsheid een vreselijke ziekte, zoals uit het verhaal van pater Damiaan moge blijken. De ziekte was al erg, maar bovendien werd de zieke uit de samenleving geweerd. De angst voor besmetting maakte de mensen tegenover hen onbarmhartig en hard. Bovendien gold voor de joodse samenleving de melaatse als onrein, als met zonden beladen, verdoemd, ook buiten de gelovige gemeenschap gezet. Op de melaatse werd neergekeken.

Tegen deze achtergrond begrijpen wij beter het ongehoorde van dit evangelie. Deze melaatse doorbreekt eigenmachtig de strenge joodse wetten van de samenleving. Op genade of ongenade vertrouwt hij zich aan Jezus toe en valt voor Hem op de knieën. Hij die van zijn medemensen niets meer te verwachten had, verwacht alles van Jezus en hoopvol roept hij uit: 'Als Gij wilt, kunt Gij mij reinigen.' Dat is een duidelijke geloofsbelijdenis. En Jezus zegt: 'Ik wil, word rein.'

Jezus steekt zijn hand uit naar deze mens. Levensgevaarlijk en in de open van de joden ongehoord. In die uitgestoken hand wordt duidelijk, dat God de genezende God is, die het geschondene weer heel maakt en geen mens van zijn liefde buitensluit. God ziet in ieder mens zijn kind en als een vader en een moeder blijft God voor zijn kinderen zorgen. Pater Damiaan heeft aan deze goddelijke liefde gestalte gegeven voor de verstotenen van Molokai. Voor mensen als pater Damiaan mogen wij God danken. Maar behalve pater Damiaan zijn er nog zo talloos vele mensen van liefde, van goedheid en nabijheid.

Wij zijn in de dagen van carnaval, blijde dagen, waarin de onderlinge band tussen mensen sterk wordt ervaren, tegenstellingen even worden vergeten. Wij maken een knipoog tegen de ernst van het leven.

De dankbare blijdschap als uiting van levenskunst zal ook God niet vergeten, want God is degene die aanleiding tot dank geeft. Daarom volgt op de drie dolle dagen aswoensdag, waarop wij in een gebaar uiting geven aan ons geloof: 'God, wij zijn van U. Alles wat wij hebben en wat wij zijn, hebben wij aan U te danken.' Daarom laat de echte carnavalist zijn hoofd op aswoensdag tekenen met het askruisje. Ik wens u mooie dagen toe, met oprechte blijheid en dan tot woensdag bij het askruisje.